خبرها

توضیح مرکز پژوهش‌های مجلس درباره کاهش سود بانکی

متن زیر پاسخ مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی به مطلب «از کیسه دولت یا از جیب ملت» است که در صفحه ۴ شماره ۷۳۰ روزنامه شرق به چاپ رسیده بود: بدیهی است که کاهش از نرخ سود تسهیلات بانکی، تعداد موجود متقاضیان برای تسهیلات را بیشتر خواهد کرد و به رانت موجود برای دریافت تسهیلات خواهد افزود. اما باید ببینیم با کاهش از نرخ سود تسهیلات چه چیزی به دست می آوریم و چه چیزی از دست می دهیم. با این طرح سرمایه گذاری در بسیاری از صنایع کوچک و متوسط که در هر کشوری بار اصلی اشتغال را به دوش می کشند، توجیه پذیر و اقتصادی می شود. علاوه بر این با کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی، عده‌ای از متقاضیان وجوه از بازارهای غیرمتشکل پولی به امید دستیابی به این مبالغ مالی نسبتاً ارزان در صف دریافت تسهیلات بانکی قرار می گیرند و در نتیجه تقاضای وجوه در آن بازار کاهش یافته و نرخ بهره در بازار غیررسمی و غیرمتشکل پول نیز کاهش می یابد. البته باید پذیرفت که کاهش نرخ سود تسهیلات در این شرایط رانت موجود را بیشتر می کند، اما دلیل موجهی برای مخالفت با این طرح نیست چرا که اولاً اکنون هم این رانت و مفاسد ناشی از آن وجود دارد ثانیاً راه حل این مشکل، حذف فساد در سیستم بانکی است. دادن امتیاز و حتی رانت به تولید الزاماً بد نیست. توزیع بد و ناسالم و فسادانگیز امتیاز بد است. دادن امتیاز به تولیدکنندگان کوچک و متوسط در همه دنیا مرسوم است. در آمریکا سازمان بنگاه های کوچک آمریکا مشهور به SBA از سال ۱۹۵۳ تاسیس شده و تاکنون به بیش از ۲۰ میلیون بنگاه اقتصادی کمک مستقیم یا غیرمستقیم ارائه داده است. در پرتفوی کنونی اعطای وام SBA ۲۱۹ هزار درخواست وام به ارزش ۴۵ میلیارد دلار وجود دارد. بنابراین، امکان ایجاد فساد در حین پرداخت تسهیلات ارزان قیمت به هیچ وجه دلیل موجهی برای کاهش ندادن نرخ سود بانکی نیست. مهم این است که بتوانیم الگویی طراحی کنیم که این تسهیلات ارزان و امتیازگونه با کمترین فساد ممکن به دست بهترین تولیدکننده ها و موجه ترین طرح های سرمایه گذاری برسد. روشن است که در حال حاضر در نظام بانکی ما فرآیند پذیرش تقاضای تسهیلات و بررسی و پاسخگویی به آنها بسیار غیرشفاف و سلیقه‌ای است. چه بسا یک طرح توجیهی که به دو شعبه یک بانک ارائه شود، دو پاسخ متضاد دریافت کند. البته چنان که گفته شد، هدف کاهش هزینه های تولید است و این خود یک امتیاز یا رانت برای تولید است ولی راه رسیدن این امتیاز به بهترین تولیدکننده و طرح تولیدی واجد شرایط این است که سازوکار دریافت، بررسی و پاسخگویی و پرداخت تسهیلات بانکی کاملاً شفاف و نظام مند شود. به طوری که هر کس یک طرح سرمایه گذاری قابل قبول با معیارهای نظام بانکی در دست داشته باشد، قبل از مراجعه به هر شعبه بانک بداند که پاسخ بانک چه خواهد بود و چه زمانی تسهیلات را دریافت خواهد کرد. در این صورت اعتبارات بانکی به موجه ترین طرح ها پرداخت می شود نه کسانی که زودتر در صف دریافت تسهیلات ایستاده اند یا می توانند رابطه ناسالمی با مسئولان بانک برقرار کنند. ما در مرکز پژوهش ها به دنبال طراحی این الگو هستیم. البته روشن است که مسئولان نظام بانکی باید به دنبال چنین راهکارهایی باشند ولی ما در مجلس وظیفه خود می دانیم که این بار مانده بر روی زمین را برداریم. بدیهی است که اگر شرایط تولیدکنندگان کوچک و متوسط ما اضطراری نبود، منطقاً باید اول سازوکار پرداخت تسهیلات را اصلاح می کردیم و بعد طرح منطقی کردن نرخ سود بانکی را ارائه می دادیم، اما متاسفانه شرایط تولیدکنندگان ما واقعاً بحرانی است و تعداد قابل ملاحظه‌ای از صاحبان بنگاه های کوچک و متوسط (SME) کشور در معرض خطر ورشکستگی هستند. نکته دیگر اینکه کاستن از بازار غیررسمی پول هم راه حل دارد. در ماه های اخیر و به ویژه پس از ارائه این طرح مجلس، نرخ بهره در بازار غیررسمی و سیاه پول از ۳۶ تا ۷۰ درصد نرخ اعلام شده است! چرا این بازار نرخ بهره مشخص ندارد و نرخ در آن به این حد بالا است؟ به نظر می رسد فقدان امنیت و قانونمندی این بازار عامل گرانی بسیار شدید نرخ پول در آن است. در واقع اگر همه عرضه کنندگان وجوه نقد و کل پس اندازهای مردمی از یک سو و همه تقاضاکنندگان وجوه و همه متقاضیان دریافت تسهیلات، برابر همدیگر قرار بگیرند و متقاضیان و عرضه کنندگان وجوه تحت حمایت کامل و موثر نهادهای بیمه گر همدیگر را ملاقات کنند و با استفاده از انواع عقود شرعی با همدیگر انواع قراردادهای مشارکت در سرمایه گذاری اجاره به شرط تملیک، فروش اقساطی و... منعقد کنند، آیا باز هم نرخ سود بهره در این بازار فرضی و یا بازار غیررسمی موازی آن به این شدت بالا خواهد بود؟ به نظر می رسد اقتصاد ما باید به دنبال تشکیل چنین بازار سرمایه‌ای برود؛ بازاری شفاف، قانونمند و با حداکثر کارآمدی ممکن که نظام دریافت پس اندازها و پرداخت تسهیلات بانک ها جزیی از آن باشند و نهادهای بیمه گر هم در آن فعالانه حاضر باشند و خدمت ارائه کنند.

Job Vacancy

Behshahr Industrial Company, the biggest producer of edible oils offers opportunity for Import Manager. Interested candidates are required to meet the following qualifications:
1- BS or MS Business Administration from credible universities
2- Full knowledge of English
3- Excellent command of using computer
4- At least 5 years work experience in large companies
5- Full practical knowledge in leading import, negotiation, banking, administration, logistics and custom clearance formalities
6- Dynamic, team work, good interpersonal skills and initiative
You are invited to send your resume and latest photo via askari@sbc.ir not later than 15 May 2006

در مراسم اختتامیه خانه کشاورز مطرح شد

حمایت دادستانی از سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

گروه اقتصادی، لیلا لطفی: در مراسم اختتامیه خانه کشاورز سالن وزارت کشور همچون روز قبل آن مملو از کشاورزان بود. روز گذشته ۲۵۰۰ کشاورز حاضر شدند تا پیام کلیه کشاورزان را به گوش مسئولان حاضر برسانند. در مراسم دادستان کل کشور، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه، عضو هیات مدیره بانک کشاورزی از جمله مدعوین و سخنرانان خانه کشاورز بودند. البته دبیرکل خانه کشاورز و تعدادی از کشاورزان از جمله وزیر مجازی هم به عنوان سخنران معرفی شدند.

■ سرمایه گذاری در بخش کشاورزی را حمایت می کنیم

حمایت از سرمایه گذاری در بخش کشاورزی یکی از بحث های مورد توجه دادستان کل کشور بود که در مراسم خانه کشاورز به آن پرداخت و بر حمایت آن از سوی قوه قضائیه تاکید کرد. قربانعلی دری نجف آبادی روز گذشته در مراسم خانه کشاورز اعلام کرد: از آنجایی که بخش کشاورزی با کشاورزان خرده پا و خودمصرف روبه رو است و سرمایه گذاری در آن همچون سایر بخش های فعال در کشور سودآوری آنی و مستقیمی ندارد، قوه قضائیه یکی از سیاست های خود را حمایت از سرمایه گذاری در این بخش تعیین کرده است. او ادامه داد: «گذشته از این در صورتی که برخی از دستگاه های دولتی از وظایف خود عدول کنند قوه قضائیه پیگیری های لازم را انجام خواهد داد.» سخنان دری نجف آبادی تمام نشده بود که کشاورزان خانه در سالن شروع به مطرح کردن شکایات خود کردند که در مقابل دری نجف آبادی اعلام کرد: «بررسی بی مهری برخی دستگاه های دولتی نسبت به کشاورزان و همچنین دستگاه هایی که از حدود وظایف خود در مقابل آنها فراتر می روند جزء وظایف ما است. پس شکایت خود را بنویسید تا به صورت پرونده هایی مجزا مورد رسیدگی قرار دهیم.» با پایان سخنرانی دری نجف آبادی در این باره دبیرکل خانه کشاورز از سوی کشاورزان پیشنهادی را مطرح کرد. براساس این پیشنهاد دری نجف آبادی می بایست یکی از قضات دادستانی را معرفی می کرد تا بدین ترتیب با انعکاس مشکلات کشاورزان از سوی خانه به او مشکلات کشاورزان سریع تر مطرح شود و در نهایت مورد بررسی قرار گیرد که در پاسخ به این خواسته دبیرکل خانه دری نجف آبادی اعلام کرد که معاون اول او از این پس در جلسات هفتگی و یا ماهانه خانه کشاورز حاضر خواهد شد تا مسائل و مشکلات قضایی کشاورزان سریع تر مورد پیگرد قانونی قرار گیرد. در این نشست دادستان کل کشور در بخشی دیگر از سخنرانی گفت: دستگاه های اجرایی باید از مجموعه خانه کشاورز به عنوان نهادی با کار کارشناسی بهره مند شوند و از آنجایی که عقبه کشاورزی سراسر ایران است؛ لذا وزارت جهاد کشاورزی در ساختمان ۲۰ طبقه شیشه‌ای خلاصه نمی شود. وی هدایت، حمایت های علمی، فناوری، تحقیقات، آموزش و تسهیلات مادی و معنوی را در مناطق روستایی و عشایری امری ضروری دانست و افزود: براساس اقدامات موثری که در مجلس بر روی گوشت قرمز صورت گرفت، در حال حاضر به یک خودکفایی نایل شدیم، ضمن آنکه در گندم و حتی برنج نیز گام های بلندی برداشته شده است. دادستان کل کشور با اشاره به خودکفایی در دانه های روغنی و روغن در کشور اظهار داشت: اگر در طرح طوبی ۷۰۰ هزار هکتار دانه کلزا کشت شود، به طور حتم به خودکفایی در این محصول دست می یابیم، در غیر این صورت برای تامین دانه های روغنی مورد نیاز باید یک هزار میلیارد تومان پرداخت شود که تزریق این میزان در بخش بسیار منطقی و سودآورتر است. وی با اعلام این که در استان ها شورای عالی زمین تشکیل شده است، عنوان کرد: از ۸۵ میلیون تن تولید کالای کشاورزی ۳۰ درصد ضایعات حاصل می شود که فرآوری، صادرات، ورود به بازارهای جهانی، تولید و بسته بندی این میزان ضایعات تولید را متحول خواهد کرد. دادستان کل کشور راه اندازی صندوق های توسعه سرمایه گذاری در استان ها را امری ضروری خواند و گفت: به جای ایجاد بانک های خصوصی باید صندوق های توسعه سرمایه گذاری در استان ها براساس سود و مشارکت واقعی راه اندازی شود، ضمن آنکه ایجاد تشکل های مناسب در بخش کشاورزی امری ضروری می نماید. وی تنظیم بازار صادرات و واردات محصولات کشاورزی را از وظایف دولت عنوان کرد و افزود: همچنین باید در بخش آب کشاورزی به ۷۰ درصد بازدهی برسیم که این امر و سایر مسائل بخش با توسعه دانایی محور و مدیریت بخش کشاورزی حاصل می شود.

■ مشکل اقتصاد کشور کمبود بودجه و اعتبارات نیست

رضا عبداللهی رئیس کمیسیون برنامه و بودجه در دومین کنگره سراسری خانه کشاورز در آغاز به بررسی وضعیت بودجه کشور پرداخت. او گفت: میزان بودجه عمومی سال ۸۵ نسبت به سال گذشته حدود ۴۴ درصد و بودجه عمرانی نیز از ۴۰ درصد افزایش برخوردار است. وی افزود: میزان برداشت نفت در سال جاری ۳۵ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار تصویب شد که نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. با این حال تصور می کنیم اداره کشور با فروش نفت امکان پذیر نیست. امسال اگر فروش نفت را هر بشکه ۶۰ دلار درنظر بگیریم، با تولید روزانه ۴ میلیون بشکه در روز حدود ۸۵ میلیارد دلار از این محل به اقتصاد ایران تزریق خواهد شد؛ لذا به نظر می رسد باید مشکل کشور با بودجه و اعتبارات حل شود اما این طور نیست همانطور که با رشد قیمت نفت در سال های گذشته هیچ تغییر اساسی ایجاد نشد چون مشکل اصلی در مسائل کلان کشور خلاصه می شود. مشکل اصلی اقتصاد کشور در تولید و زیرساخت های آن است. به همین جهت اگر این میزان درآمد نفتی از طریق تولید کالا و خدمات در بخش صنعت، کشاورزی و خدمات حاصل می شد، بسیاری از مشکلات به ویژه معضل بیکاری قابل حل بود؛ لذا اصلاح ساختاری مدیریت در کشور امری حائز اهمیت است. رئیس کمیسیون برنامه و بودجه در ادامه گفت: برای این که براساس اهداف چشم انداز ۲۰ ساله به قدرت اول اقتصادی منطقه تبدیل شویم، باید علاوه بر سامان دادن تولید و رفع بیکاری به افزایش ضریب امنیت سرمایه گذاری و نیروی انسانی توجه ویژه‌ای شود. عواملی نظیر سودآوری محیط کسب و کار، کاهش هزینه های تولید و کاهش تصدی گری های دولتی ضروری است البته کاهش تصدی گری های دولتی باید در راستای کاهش هزینه های تولید در کشور انجام گیرد. عبداللهی با اشاره به تاثیر افزایش درآمد نفتی بر افزایش واردات بیان کرد: باید نوع نگاه از سود حاصله از درآمد نفتی به سمت درآمدهای مالیاتی تغییر یابد؛ زیرا درآمد نفتی ثروتی پایان پذیر است.

■ نمی توانید خانه کشاورز را تضعیف کنید

عیسی کلانتری دبیرکل خانه کشاورز در مراسم اختتامیه اولین سخنران جلسه بود. کلانتری در این جلسه گزارشی از اقدامات خانه کشاورز طی سال های اخیر داد. سپس درباره وضع کنونی بخش صحبت کرد و عملکرد دولت وزارت جهاد کشاورزی و شخص وزیر را به نقد کشید. کلانتری اما در پایان چندین پیشنهاد به کشاورزان داد تا در مورد عملکرد خود بازنگری داشته باشند. در بخشی از گزارش کلانتری در مورد عملکرد خانه کشاورز آمده است:

– پیگیری و تصویب قانون مربوط به تامین اجتماعی در دولت جناب آقای خاتمی با تاسیس وزارت رفاه و تامین اجتماعی که در اینجا از حمایت های بی دریغ جناب آقای دکتر خاتمی رئیس جمهور سابق صمیمانه سپاسگزاری می نمایم که هدف از تاسیس این وزارت افزایش بیمه کشاورزان و روستاییان کشور بر وظایف سابق سازمان تامین اجتماعی است.

– پیگیری و اعلام نظر خانه در مورد لایحه جامع آب ارائه شده از سوی وزارت نیرو و ارسال آن جهت اقدام به دولت و مجلس شورای اسلامی.

– تشکیل کمیته مشترک با بانک کشاورزی جهت رفع معضلات موجود فیمابین کشاورزان و سیستم بانک.

– پیگیری و در نهایت حذف قانون اخذ حق النظاره تا چاه های کشور که بدون هیچ گونه خدمات و سرویس از سوی سازمان های آب منطقه‌ای از کشاورزان دریافت می شد و ۲۴ ساعته شدن برق چاه های کشور.

– پیگیری و اقدام در جهت جلوگیری از افزایش تعرفه های وارداتی برای ورود نهاده های کشاورزی از قبیل سموم و کود پایین آمده است.

– پیگیری و اقدام در جهت کاهش تعرفه های وارداتی محصولات کشاورزی که متاسفانه در دولت جدید موفق نبودیم و حتی تعرفه های واردات محصولات کشاورزی در دولت جدید کمتر از اجازه سازمان تجارت جهانی نیز هست.

کلانتری در ادامه گفت: «حمایت های همه جانبه خانه، از تشکیلات دولتی بخش کشاورزی به رغم کم مجبتی آنان نسبت به خانه، در اینجا لازم است به مسئولان دولتی بخش کشاورزی اعلام نمایم که شما نمی توانید تشکلی که از درون کشاورزان روئیده با پول های دولت و با تشکیل تشکل های فرمایشی و شبه دولتی به جنگ با آن بروید و بخواهید آن را تضعیف و یا به قول وزیر محترم جهاد کشاورزی در هرمزگان آن را تعطیل کنید و شاید هم ندانید که اکثریت افراد تشکیل دهنده این تشکل های فرمایشی شما وفاداران خانه کشاورز هستند و از دولت می خواهم به جای هزینه کردن منابع ملت در تشکیل تشکل های فرمایشی از قبیل تولیدکنندگان خبره... پول های بیت المال را که از فروش منابع نفتی به دست می آید در راه توسعه کشاورزی که از کمبود شدید سرمایه رنج می برد هزینه کنید نه برای جنگ با خانه کشاورز چون ما با شما جنگی نداریم چون هیچ پدری حتی با فرزند ناآگاه خود نیز نمی جنگد و اصول پیشرفته اساسنامه و مرامنامه خانه کشاورز شما را نیز جزء فرزند خود می داند گرچه شما خود را در مقابل آن می دانید که یک رویارویی غیرعادلانه است.» کلانتری در بخش دیگری از صحبت هایش به تغییرات انجام گرفته در قوه مجریه اشاره کرد و گفت که در سال گذشته تغییرات انجام شده سبب شده کشاورزان عمدتاً و به یک باره با مدیران کم تجربه و با اطلاعات ناکافی در بخش دولتی کشاورزی روبه رو شوند که خسارت های مستقیم و غیرمستقیم حاصله از آن کم از سایر خسارت ها نبوده و حتی در انتخاب مدیران اصل نوزدهم قانون اساسی نیز زیر پا نهاده شد و مدیران موفق و متعهد و کاردان به علت سوابق خدمتی در یک دستگاه دولتی سابق و صرفاً به دلیل سوابق در آن دستگاه به یک باره کنار نهاده شدند حتی اگر این عمل دستور از بالا بود نیز دقیقاً برخلاف قانون اساسی بوده است که هرگونه تبعیض را منع کرده است و این عمل در دولتی اتفاق افتاده که خود را مدعی عمل به خصوص به قانون اساسی می داند. در این بخش کشاورزان از کلانتری با دست زدن های مکرر حمایت کردند. پیشنهاد می کنم که دولت جناب آقای احمدی نژاد دست از تبعیض برداشته و صرفاً کارایی، تعهد و تخصص افراد را در انتخاب مدیران ملاک عمل قرار دهد و وحدت و وفاق را در جامعه به وجود آورد. باید یادآوری کرد که این تبعیضات زمانی روی می دهد که کشور از هر نظر و هر زمان بیشتر به وحدت و یکپارچگی نیاز دارد. در پایان این بخش نیز کشاورزان حاضر که به بیش از دو هزار نفر می رسیدند از دبیرکل خود با دست زدن های مکرر حمایت کردند. کلانتری در ادامه با اشاره به حمایت کشاورزان از بحث انرژی هسته‌ای گفت: به زمامداران کشور یادآوری می نماییم که این فقط انرژی هسته‌ای نیست که حق مسلم ملت است، حقوق قانونی دیگری نیز هست که جزء حقوق مسلم ملت است از قبیل پیاده کردن اصل سوم و ۱۹، ۲۷، ۲۹ و ۴۷ قانون اساسی.

■ جانشین وزیر، وزیر مجازی

پیش از پایان مراسم اختتامیه خانه کشاورز بود که ناصر کریمی گاومیش دار نمونه کشور از آذربایجان غربی به عنوان وزیر مجازی معرفی شد. وزیر مجازی جانشین وزیر جهاد کشاورزی بود که حاضر نشده بود در جمع کشاورزان حاضر شود. وزیر مجازی را کشاورزان انتخاب کردند تا بگوید اگر وزیر جهاد کشاورزی بود چه اقداماتی انجام می داد و چه اقداماتی همچون وزیر کنونی انجام نمی داد. متن زیر بخشی از سخنرانی ناصر کریمی است. «اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم سعی می کردم جایگاه خود را بشناسم و هنوز مرکب حکم وزارتم خشک نشده شماره تلفن همراه خود را عجولانه اعلام نمی کردم تا ظرف چند روز مجبور شوم آن را به دست دیگران بسپارم. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم سعی می کردم از بزرگ ترها درس بگیرم تا به جای تغییرات فله‌ای انتصابات پخته‌تری انجام دهم. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم قبل از آشنایی با اهمیت این پست و مقام، مصاحبه های آنچنانی انجام نمی دادم که خیلی زود مجبور شوم بساط آن را برچینم، یا حداقل معاونینم آمار و ارقام من را تعدیل کنند. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم سعی می کردم اگر خودم نمی توانم از وجود بهترین ها استفاده کنم و از وجود پیشکسوتان این رشته حداکثر بهره را ببرم. در اولین قدم آمار و اطلاعات دقیق کشاورزی را با همکاری دستگاه های مسئول استخراج می کردم و برنامه های خود را با واقع بینی طراحی و اجرا می کردم. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم وضعیت مالکیت اراضی را حداقل یک بار برای همیشه روشن می کردم. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم سعی در حذف قوانین بازدارنده توسعه کشاورزی می کردم. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم به جای تغییر همه مدیران، با استفاده از وجود همه پیشکسوتان با برنامه ریزی سعی در جذب سرمایه در بخش کشاورزی و ایجاد امنیت سرمایه گذاری می کردم. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم حداکثر سعی خود را در جهت سرعت بخشیدن در توسعه پوشش بیمه‌ای کشاورزان و روستاییان به کار می گرفتم. اگر وزیر جهاد کشاورزی بودم به جای مخالفت با تشکل ها و دوری از نشست هایی مثل امروز سعی در ایجاد و توسعه تشکل های تولیدی می کردم. در فکر انجام این اگرها بودم که متوجه شدم با این کار و برنامه در بخش کشاورزی و با توجه به ناتوانی من همان بهتر که وزیر نیستم و کشاورزم ولی آرزوی توفیق وزیر را دارم.»

در دوحه چه گذشت

وزیر نفت: نگران تهدید آمریکا نیستم

رضا زندی

نفت ۷۵ دلاری حریفان را هم کنار هم می نشاند. روزهای سوم و چهارم اردیبهشت ماه جاری ۵۹ نفر از وزرای انرژی کشورهای تولیدکننده و مصرف کننده نفت به همراه روسای سازمان های بزرگ بین المللی در شیخ نشین کوچک خلیج فارس گردهم آمدند تا تدبیر به میان آورند و استراتژی آتی بازار انرژی دنیا را تدوین کنند. مدیران غول های بزرگ نفتی نیز این فرصت را از دست نداده و سهمی از تبادل نظر عرضه کنندگان و تولیدکنندگان طلای سیاه به کف آوردند. وزرای نفت یازده کشور عضو اوپک هم فرصت را غنیمت شمرده و برای بررسی بازار متشنج نفت جلسه‌ای مشورتی تشکیل دادند و اگرچه تصمیم جدیدی نگرفتند اما پیام مهمی را به بازار مخابره کردند. سال ها پیش وقتی پایگاه نیروهای مسلح آمریکا در خاورمیانه به دوحه قطر منتقل شد بسیاری از شکل گیری قطبی جدید در مقابل دبی انگلیسی ساز خبر دادند. برگزاری دهمین مجمع بین المللی انرژی در دوحه شاید بروز نخستین نشانه های چنین نظریه‌ای باشد. از دوحه هم پیام عرضه کافی نفت در بازار بیرون آمد هم مخالفت آمریکا با پروژه صادرات گاز ایران به هند. هم رویارویی کلود ماندیل رئیس آژانس بین المللی انرژی با حسین کاظم پوراردبیلی در مورد اظهارنظر غیرمسئولانه رئیس IEA مخابره شد و هم همکاری نفتی ویژه ژاپن و چین با عربستان سعودی. ایران بر رفتار مسئولانه خود در بازار نفت برای چندمین بار تاکید و وزیر نفتش بارها بر عدم قطع صادرات نفت خام تصریح نمود و مدیر یکی از غول های نفتی گفت که ایران توان مجازات مخالفینش را با قطع صادرات نفت دارد. دوحه سه روز گذشته دنیای نفت بود. با همه پیچیدگی هایش.

■ پیام اجلاس دوحه

موضوعاتی نظیر تامین امنیت انرژی، تامین سوخت آینده، مسئولیت مشترک کشورهای تولیدکننده و مصرف کننده در مقوله انرژی، سرمایه گذاری ها و بهبود زمینه های همکاری کشورها در دهمین مجمع بین المللی انرژی طرح شد. در بیانیه پایانی این مجمع، وزرای نفت شرکت کننده در اجلاس اعلام کردند که رشد اقتصادی جهان با وجود افزایش قیمت های نفت همچنان قوی مانده است اما نسبت به آثار احتمالی سطح بالای قیمت ها بر رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه ابراز نگرانی کردند. دهمین مجمع بین المللی انرژی بر کاهش نوسانات بازار نفت و ثبات قیمت ها تاکید کرد. اما نکته‌ای که در بیانیه مجمع بسیار جالب می نماید اذعان به پنهان ماندن نقش اساسی انرژی به خاطر قیمت های پایین آن است: «چندین دهه عرضه انرژی ارزان و فراوان سبب شده است نقش اساسی ای که انرژی می تواند در زندگی ایفا کند پوشیده بماند. تحت شرایط فعلی که ممکن است اعتماد، امنیت و تامین انرژی تهدید شود مجمع بر نیاز به تقویت گفت وگو و همکاری میان اعضا تاکید می کند.» با وجود برخی اظهارنظرها درباره کاهش وابستگی دنیا به سوخت فسیلی در آینده، ۵۹ کشور عمده تولیدکننده و مصرف کننده انرژی بر تداوم وابستگی بسیار به سوخت های فسیلی در تامین تقاضای انرژی جهان اعتراف کردند: «البته مجمع بر توسعه فناوری های سوخت فسیلی پاک، منابع جایگزین انرژی و افزایش کارایی هم تاکید دارد.» مجمع بین المللی انرژی خواهان افزایش سرمایه گذاری ها برای تامین تقاضای آتی انرژی و متنوع کردن عرضه و بهبود کارایی شده است.

■ کاهش عوامل سیاسی در نفت، خواسته جهانی

پیام اساسی مجمع بین المللی انرژی تقاضا از جامعه جهانی برای کاهش تاثیرات مسائل سیاسی در صنعت نفت است. این تقاضا از آن رو قابل تامل است که وزیر انرژی آمریکا نیز عضو مجمع است: «کاهش هرچه ممکن آثار عوامل سیاسی در صنعت انرژی مفید و کمک کننده خواهد بود.» وزرای نفت همچنین به کمبود نیروی انسانی در سراسر صنعت انرژی تاکید کرده و آن را مشکلی اساسی دانستند. وزرای عضو مجمع همچنین خواهان سرمایه گذاری های مشترک بین تولیدکنندگان و مصرف کنندگان و همکاری شرکت های ملی نفت و شرکت های بین المللی سرمایه گذاری در همه زنجیره انرژی شدند. این تقاضا در شرایطی طرح می شود که ایالات متحده سال هاست با اعمال تحریم علیه ایران، سرمایه گذاری دومین دارنده ذخایر نفت دنیا را برای افزایش تولید دچار مشکل کرده است.

■ اوپکی ها چه گفتند

وزرای نفت عضو اوپک در دوحه اگرچه بر اثرات منفی قیمت بالای نفت بر رشد اقتصاد جهانی تاکید کردند اما اعلام کردند که بازار جهانی نفت با کمبود عرضه مواجه نیست. وزیر نفت عربستان در پیامی شفاف به بازار نفت گفت: «این بازار است که قیمت نفت را تعیین می کند و همه می دانند که افزایش قیمت نفت به علت کمبود عرضه نفت به وجود نیامده است.» علی النعیمی تصریح کرد: «هم اکنون هیچ نیازی به افزایش تولید نفت نیست و حتی برای نفت سبک نیز تقاضای بیشتری وجود ندارد.» کویت اما در دوحه ترجیح داد چهره‌ای آرامش بخش در بازار نفت از خود به نمایش گذارد. وزیر نفت کویت با پیشنهاد افزایش ۲ میلیون بشکه‌ای تولید اوپک به دوحه آمد اما پاسخ مثبت نگرفت و رفت. شیخ احمد الفهد الصباح درباره پیشنهادش گفته است: «پیشنهاد جدید کویت برای آرام کردن بازارهای جهانی نفت، فعال سازی مجدد تولید دو میلیون بشکه‌ای در روز خواهد بود که در حال حاضر در حالت آماده باش است.» منظور الصباح ۲ میلیون بشکه مازاد ظرفیتی است که اوپک بعد از توفان کاترینا آماده عرضه به بازار نگه داشت. پاسخ الصباح را دیگر اعضا دادند: «اوپک هم اکنون با تمام توان نفت تولید می کند و کمبودی از عرضه در بازار وجود ندارد.»

■ مواضع ژاپن و فرانسه درباره نفت ایران

وزیر صنایع فرانسه در دوحه به حمایت از سرمایه گذاری توتال در ایران تحت هر شرایطی پرداخت: «امیدوارم حتی در صورت اعمال تحریم اقتصادی علیه ایران، شرکت نفتی فرانسوی توتال تحت تاثیر قرار نگیرد.» فرانسیس لوس افزود: «امیدوارم فعالیت توتال در شرایط مناسب و با امنیت اقتصادی بالا ادامه پیدا کند.» وی ابراز امیدواری کرد مناقشه هسته‌ای ایران از طریق دیپلماتیک حل و فصل شود. در حاشیه دهمین اجلاس مجمع بین المللی انرژی، وزیر انرژی ژاپن خواستار حفظ روابط عمیق توکیو ـ تهران در زمینه انرژی شد. سخنان توشیهیرو نیکای در حالی مطرح می شود که شرکت اینپکسر ژاپن بیش از یک سال است سرمایه گذاری در میدان نفتی آزادگان را به تعویق انداخته است: «در حالی که با روند کنونی برنامه هسته‌ای ایران مشکلاتی داریم باید گفت که روابط ما با ایران همواره عمیق و مناسب بوده است.» شرکت نفت نیپون ژاپن هم در ماه مارس اعلام کرد که قصد دارد واردات نفت از ایران را ۱۵ درصد کاهش دهد.

■ هامانه: نگران تهدید آمریکا نیستم

در آخرین روز حضور وزیر نفت ایران در دوحه، کاظم وزیری ماهانه پس از آنکه در روز نخست، دنیا را از عدم قطع نفت ایران مطمئن ساخت، عقب نشینی شرکت های نفتی از سرمایه گذاری در ایران را تکذیب کرد. هامانه گفت: «هیچ گونه عقب نشینی از سوی شرکت های بین المللی صورت نگرفته است.» وی همچنین از کاهش واردات نفت ژاپن از ایران اظهار بی اطلاعی کرد: «فکر نمی کنم چنین مسئله‌ای اتفاق بیفتد. ژاپن یکی از بهترین مصرف کنندگان ما است.» وزیر نفت ایران درباره قیمت های بالای نفت نیز تصریح کرد: «ما خواهان نوسانات بهای نفت برای مصرف کنندگان و تولیدکنندگان نیستیم چرا که این امر باعث افزایش هزینه های تولید می شود.» وزیر نفت عربستان هم درباره وضعیت آتی قیمت نفت اظهار کرد: «تا زمانی که تنش های سیاسی بین المللی ادامه داشته باشد قیمت جهانی نفت به روند رو به رشد خود ادامه خواهد داد.» وزیر نفت ایران روز دوشنبه با امیر قطر دیدار و بر گسترش روابط دو کشور در زمینه «نفت و گاز» تاکید کرد. هامانه همچنین در پاسخ به اظهارات اخیر وزیر انرژی آمریکا گفت: «نگران تهدیدات آمریکا در رابطه با سرمایه گذاری بین المللی در بخش نفت ایران نیستیم.» پیش از ایران وزیر انرژی آمریکا در مخالفت با خط لوله صلح اعلام کرده بود: «چنین قراردادهایی موجب تقویت ایران برای پیگیری اهداف هسته‌ای اش می شود.»

■ بوی ناخوشایند اظهارات ماندیل

یکی از رخدادهای اجلاس دوحه، مجادله رسانه‌ای نماینده ایران در هیات عامل اوپک با مدیر اجرایی آژانس بین المللی انرژی بود. کلود ماندیل که پیش از این مدعی شده بود ذخایر نفتی IEA می تواند در صورت قطع نفت ایران ۱۸ ماه نفت جهان را تامین کند در مصاحبه با یک روزنامه ژاپنی در دوحه جسارت بیشتری از خود نشان داد و گفت: «ذخایر نفتی موجود در انبارها برابر با ۴ سال صادرات نفتی ایران است.» کلود ماندیل درباره میزان ذخایر آژانس بین المللی انرژی گفت: «ذخایرمان چهار میلیارد بشکه است. صادرات نفت ایران هم روزانه ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه است. به همین دلیل ذخایر نفتی IEA برای بیش از چهار سال کافی نیست.» وی افزود: «البته به دلیل مسائل مربوط به یک کشور درست نیست تا همه ذخایر نفتی را وارد بازار کنیم اما می توان از بروز بحران جلوگیری کرد و آن را به تاخیر انداخت.» از سخنان تحریک آمیز کلود ماندیل بوی خوشی به مشام نمی رسید. از همین رو، حسین کاظم پوراردبیلی وارد میدان شده و در همان دوحه پاسخ ماندیل را روی تلکس خبرگزاری ها فرستاد.

■ پاسخ کاظم پور به ماندیل در دوحه

نماینده ایران در هیات عامل اوپک در همان روز نخست اجلاس دوحه به وضوح پاسخ ماندیل را داد: «دخالت آژانس بین المللی انرژی در مسائل سیاسی فقط موجب حادتر شدن نابسامانی های فعلی بازار نفت خواهد شد.» کاظم پور اظهارات رئیس IEA را در مورد قطع صادرات نفت ایران غیرسازنده و آن را باعث تشدید نوسانات قیمت نفت خواند: «در شرایطی که قیمت نفت در اوج خود قرار دارد چنین اظهاراتی از سوی مسئولان آژانس بین المللی انرژی فقط موجب به مخاطره افتادن امنیت انرژی در جهان خواهد شد.» وی خطاب به ماندیل گفت: «جایگاه ایران به عنوان دومین تولیدکننده بزرگ اوپک و دومین دارنده ذخایر گاز جهان با اظهارات غیرکارشناسانه شما تغییر نخواهد کرد.»

■ WTI کاهش یافت، اوپک بالا رفت

روز گذشته قیمت نفت به دنبال احتمال افزایش ذخایر انرژی آمریکا کاهش یافت و به ۷۳/۲۱ دلار در هر بشکه نفت WTI رسید. دبیرخانه سازمان کشورهای صادرکننده نفت هم اعلام کرد: بهای سبد نفتی این سازمان روز گذشته برای نخستین بار در طول تاریخ تشکیل این سازمان از مرز ۶۷ دلار در هر بشکه گذشت. نفت ایران در آخرین معاملات هفته گذشته ۶۴ دلار و ۴۸ سنت برای هر بشکه نفت خام سبک معامله شد.

نگاه

ال- ۹۰ بحث جدید ایران با فرانسوی‌ها

ترجمه: مسعود شایان

گرچه مناقشه جدید ایران با شرکت خودروسازی رنوی فرانسه در برابر مناقشه هسته‌ای این کشور پیش پا افتاده است اما تهران این مسئله را برای بزرگترین طرح سرمایه گذاری فرانسه در ایران آن هم از حدود ۳۰ سال قبل تاکنون درست کرده است. وزیر صنایع ایران چندی قبل اعلام کرد که عملیات احداث خط تولید خودروی ارزان قیمت رنوی فرانسه موسوم به لوگان ال-۹۰ را موقتاً به حال تعلیق درآورده است و تهران مایل است مدلی که در این کشور تولید خواهد شد همچون مدل اصلی اش در فرانسه مجوز صادرات به همان بازارهایی که مدل اصلی به آنها صادر می شود را پیدا کند. به گفته علیرضا طهماسبی وزیر صنایع ایران که درخصوص تولید خودروی ایرانی لوگان ال-۹۰ در تلویزیون دولتی ایران صحبت می کرد مادامی که شرکت رنو درخواست های ما را برآورده نکند این پروژه نیز متوقف خواهد ماند. اما موضوعی که در پشت این تصمیم ایران قرار دارد آن است که ایران بر آن است که ب